

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Obo/28/2013
Identifikačné číslo spisu:	6013200051
Dátum vydania rozhodnutia:	31.05.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Prieceľová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:6013200051.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: ZTS TEES VOS, akciová spoločnosť, so sídlom: Kráčiny 3, Martin, IČO: 36 372 293, proti žalovanej: Mgr. Viktória Hellenbart, Martina Rázusa 23, Lučenec, správkyňa konkurznej podstaty úpadcu: ZTS TEES, a. s. „v konkurze“, so sídlom: Ul. Čsl. armády 3/1697, Martin, IČO: 36 001 902, o určenie právneho dôvodu, výšky a poradia popretej pohľadávky, o návrhu na oslobodenie od súdneho poplatku, na odvolanie žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 19. marca 2013, č. k. 45 Cbi 1/2013-83, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 19. marca 2013, č. k. 45 Cbi 1/2013-83, p o t v r d z u j e.

Odôvodnenie

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd prvého stupňa uznesením zo dňa 19. 03. 2013, č. k. 45 Cbi/1/2013-83 nepriznal žalobcovi oslobodenie od súdneho poplatku za podanú žalobu.

Prvostupňový súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia poukázal na daňové priznanie žalobcu za rok 2011, z ktorého vyplynulo, že žalobca dosiahol výsledok hospodárenia pred zdanením, a to stratu - 9 981,69 eur, zo súvahy k 31. 12. 2011 súd zistil, že žalobca mal majetok v hodnote netto 2 649 440,- eur, z výkazu ziskov a strát k 31. 12. 2011 vyplýva, že žalobca mal výsledok hospodárenia za účtovné obdobie pred zdanením stratu - 9 982,- eur a po zdanení stratu - 12 391,- eur. Zo súvahy k 31. 12. 2010 súd zistil, že žalobca mal majetok v hodnote netto 2 613 003,- eur, z daňového priznania za rok 2010 vyplynulo, že žalobca dosiahol výsledok hospodárenia pred zdanením stratu 361 391,29 eur a z výkazu ziskov a strát k 31. 12. 2010 zistil, že žalobca dosiahol výsledok hospodárenia za účtovné obdobie pred zdanením stratu - 361 392,- eur, po zdanení stratu - 362 842,- eur. Z daňového priznania za rok 2009 súdu vyplynulo, že žalobca dosiahol výsledok hospodárenia pred zdanením 13 420,- eur, z výkazu ziskov a strát k 31. 12. 2009 vyplynulo, že žalobca mal výsledok hospodárenia za účtovné obdobie pred zdanením 13 420,- eur a po zdanení 10 134,- eur. Zo súvahy k 31. 12. 2009 súd zistil, že žalobca mal majetok v hodnote 3 747 028,- eur.

Súd poukázal na § 138 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len O. s. p.) a uviedol, že pre

posúdenie dôvodnosti podmienok pre oslobodenie od súdnych poplatkov v zmysle citovaného ustanovenia sú rozhodujúce predovšetkým majetkové pomery účastníka konania, pričom je však potrebné prihliadnuť aj k výške súdneho poplatku, povahe uplatneného nároku a podobne. Rozhodnutie súdu musí zodpovedať tiež tomu, aby účastníkovi nebolo len pre jeho nepriaznivé majetkové pomery znemožnené uplatňovanie alebo bránenie práva v súdnom konaní.

Súd zo žalobcom predložených listinných dôkazov mal za preukázané, že jeho majetkové pomery aj napriek tomu, že v hospodárení vykazuje stratu, mu súdny poplatok za podanú žalobu zaplatiť umožňujú. Pri rozhodovaní prihliadol aj na výšku súdneho poplatku v sume 99,50 eur. Pri súčasnom zistení, že u žalobcu nie je splnená ani druhá podmienka podľa § 138 ods. 1 O. s. p., teda že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešne uplatňovanie alebo bránenie práva, súd žalobcovi oslobodenie od súdneho poplatku za podanú žalobu nepriznal.

Proti uzneseniu súdu prvého stupňa podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie argumentujúc odvolacími dôvodmi podľa § 205 ods. 2 písm. a/ O. s. p. v spojení s § 221 ods. 1 písm. f/ O. s. p. a § 205 ods. 2 písm. f/ O. s. p.

Žalobca považuje napadnuté uznesenie za nesprávne majúce za to, že podmienky určené zákonom na oslobodenie od súdneho poplatku splnil, rovnako splnil aj formálne podmienky, keď v prílohe svojho listu zo dňa 05. 03. 2013 zaslal v súdom určenej 10 - dňovej lehote vyplnené tlačivo, ktorého vzor uverejnilo Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky na svojom webovom sídle, a to aj s prílohami pozostávajúcimi z účtovnej závierky za roky 2009, 2010 a 2011, preukazujúcimi majetkové pomery žalobcu a aj to, že v posledných rokoch sa žalobca sústavne nachádza v strate, a to najmä vinou protiprávneho konania JUDr. Milana Habláka, predchádzajúceho správcu konkurznej podstaty úpadcu ZTS TEES, a. s. „v konkurze“.

Súdu prvého stupňa žalobca vytkol, že sa obmedzil len na to, či má dostatok majetku na zaplatenie súdneho poplatku vo výške 99,50 eur a pri posudzovaní majetkových pomerov vôbec nevzal do úvahy ďalšie skutočnosti uvedené v bode 5 zaslaného tlačiva na dokladovanie pomerov účastníka konania, ako aj v priložených účtovných závierkach. Nevzal do úvahy predovšetkým sústavnú dlhotrvajúcu stratu hospodárenia žalobcu za roky 2009, 2010 a 2011, o ktorú sa v podstate musí znížiť aj celkový majetok žalobcu. Straty boli spôsobené jednak zložitou majetkovou a finančnou situáciou z dôvodu nižšieho počtu objednávok od zákazníkov v posledných rokoch, ale najmä tým, že žalobca od roku 2001 nemohol hospodáriť a nakladať ako vlastník so svojím hnutelným a nehnuteľným majetkom a riadne s ním podnikáť z dôvodu, že tento bol v období rokov 2001 až 2011 protiprávne, v rozpore s § 6 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní (ďalej len ZKV), zaradený predchádzajúcim správcom konkurznej podstaty JUDr. Milanom Hablákom do konkurznej podstaty úpadcu ZTS TEES, a. s. „v konkurze“. Uvedená skutočnosť žalobcu výrazne obmedzovala v jeho rozvoji a získavaní zákaziek, rovnako pri získavaní finančných prostriedkov napr. z úverov od bánk alebo z predaja výrobkov alebo majetku.

Žalobca uviedol, že v dôsledku protiprávneho konania JUDr. Habláka musel v roku 2001 podať žalobu o vylúčenie vecí z konkurznej podstaty úpadcu ZTS TEES, a. s. „v konkurze“. Po podaní žaloby musel zaplatiť súdny poplatok vo výške 600 000,- Sk, ktorý sa mu doposiaľ nevrátil napriek tomu, že Krajský súd v Banskej Bystrici mu v právoplatnom rozsudku priznal jeho náhradu v plnej výške. Zaplatený súdny poplatok žiadal žalobca späť ako pohľadávku proti podstate z konkurznej podstaty úpadcu ZTS TEES, a. s., avšak práve žalovaná ho odmietla uhradiť poukázaním na ust. § 33 ods. 1 písm. b/ ZKV dôvodiac, že podľa tohto ustanovenia je úhrada trov konania účastníka z uspokojenia z konkurznej podstaty úpadcu vylúčená. V dôsledku uvedeného vznikla žalobcovi majetková škoda vo výške 600 000,- Sk (19 916,35 eur).

Žalobca vyjadril svoje presvedčenie, že pokiaľ by musel opäť zaplatiť súdom vyrubený súdny poplatok, aj keď jeho výška nie je veľmi vysoká, žalovaná by s poukazom na § 33 ods. 1 písm. b/ ZKV aj v prípade úspechu žalobcu v súdnom konaní, určite znovu odmietla uhradiť žalobcovi náhradu za

zaplatený súdny poplatok z konkurznej podstaty úpadcu ZTS TEES, a. s. „v konkurze“. Tým by došlo k ďalšiemu zvýšeniu škody žalobcu v jeho zložitej majetkovej a finančnej situácii vzniknutej v dôsledku postupu správcov konkurznej podstaty úpadcu. Súdu prvého stupňa vytkol, že tým, že požaduje zaplataenie súdneho poplatku, vedome spôsobuje žalobcovi ďalšiu škodu.

Vo vzťahu k druhej podmienke podľa § 138 ods. 1 O. s. p., teda že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešne uplatňovanie alebo bránenie práva, žalobca prvostupňovému súdu vytkol, že v napadnutom uznesení vôbec neuviedol, na základe čoho dospel k tomuto nesprávnemu záveru, neuviedol žiadne dôvody pre vyslovenie takéhoto názoru a zrejme ani nezisťoval skutkový stav, pokiaľ ide o splnenie tejto druhej podmienky na oslobodenie od súdneho poplatku. S poukazom na uvedené je napadnuté uznesenie v tejto časti nepreskúmateľné, ktorá skutočnosť odôvodňuje podanie odvolania podľa § 221 ods. 1 písm. f/ O. s. p., pretože sa mu ako účastníkovi konania odňala možnosť konať pred súdom. Žalobca poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 78/2005 zo dňa 16. 03. 2005 a vyjadril presvedčenie, že ako účastníkovi konania sa mu v rámci využitia riadnych, prípadne mimoriadnych opravných prostriedkov odňala možnosť proti napadnutému uzneseniu náležite skutkovo aj právne argumentovať. Navyiac má za to, že záver súdu o nesplnení druhej podmienky nevyhnutnej pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov je nesprávny, pretože žalobca založil svoj nárok na náhradu škodu na právoplatnom rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 28 Cbi 134/01-Že-486 zo dňa 03. 09. 2009, nachádzajúcim sa v súdnom spise, ktorým menovaný súd rozhodol, že JUDr. Milan Hablák, ako správca konkurznej podstaty úpadcu ZTS TEES, a. s. „v konkurze“ zaradil majetok žalobcu do konkurznej podstaty menovaného úpadcu protiprávne v rozpore s § 6 ZKV.

S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti žalobca odvolaciemu súdu navrhol, aby napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.) po zistení, že odvolanie podal včas účastník konania (§ 201, § 204 ods. 1 O. s. p.), preskúmal vec podľa § 212 ods. 1 O. s. p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O. s. p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné, a preto napadnuté uznesenie podľa § 219 ods. 1 O. s. p. ako vecne správne potvrdil.

Postup súdu pri rozhodovaní o oslobodení účastníkov od súdnych poplatkov je upravený v § 138 O. s. p. (v znení platnom a účinnom do 19. 03. 2013, t. j. aj v čase rozhodovania prvostupňového súdu), v zmysle ktorého na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Ak nerozhodne súd inak, vzťahuje sa oslobodenie na celé konanie a má i spätnú účinnosť; poplatky zaplatené pred rozhodnutím o oslobodení sa však nevracajú.

Z citovaného ustanovenia § 138 ods. 1 O. s. p. vyplýva, že priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov účastníkovi konania je podmienené súčasným splnením dvoch podmienok, ktorými sú také majetkové a sociálne pomery účastníka, ktoré mu neumožňujú zaplatiť súdny poplatok (s prihliadnutím na výšku súdneho poplatku a povahu spoplatňovaného úkonu) a ďalej tá skutočnosť, že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva.

Zákon síce bližšie nedefinuje obsah pojmu pomery účastníka, bezpochyby však musí ísť o také majetkové (a ak je žiadateľom fyzická osoba, aj rodinné, sociálne a zdravotné pomery), ktoré majú základ v okolnostiach, ktoré nie sú len dočasnej či prechodnej povahy a odôvodňujú záver, že ako poplatník celkom alebo sčasti nemôže splniť poplatkovú povinnosť alebo že jej splnenie od neho nemožno spravodlivo žiadať.

O zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva ide najmä vtedy, keď už zo skutkových tvrdení žiadateľa o priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov uvedených v žalobe, je celkom zjavné (bez potreby vykonania dokazovania), že uplatňované právo z nich vyvodiť nemožno, a teda vo veci mu nemôže byť vyhovené. Svojvoľným uplatňovaním alebo bránením práva je najmä šikanózný výkon práva.

Z doterajšieho priebehu súdneho konania vyplýva, že výzvou zo dňa 24. 01. 2013, žalobcovi doručenu dňa 01. 02. 2013 (č. l. 39 - 40), súd prvého stupňa vyzval žalobcu na zaplatenie súdneho poplatku za žalobu v sume 99,50 eur podľa položky č. 1 písm. b/ Sadzobníka súdnych poplatkov, tvoriaceho prílohu zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v znení neskorších predpisov. V nadväznosti na uvedené žalobca písomným podaním zo dňa 08. 02. 2013, prvostupňovému súdu doručené dňa 12. 02. 2013 (č. l. 41- 43), požiadal o oslobodenie od zaplatenia súdneho poplatku v plnom rozsahu argumentujúc svojou zložitou finančnou situáciou. Súčasne poukázal na konanie vedené na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 28 Cbi 134/2001, v ktorom napriek tomu, že bol úspešný a súd mu náhradu trov konania priznal, žalovaná mu zaplatený súdny poplatok, ktorý žalobca žiadal späť z konkurznej podstaty úpadcu ako pohľadávku proti podstate, odmietla uhradiť poukázaním na § 33 ods. 1 písm. b/ ZKV. Žalobca má preto za to, že k rovnakej situácii by došlo aj v tomto konaní.

Na základe uvedenej žiadosti, súd výzvou zo dňa 15. 02. 2013, žalobcovi doručenu dňa 25. 02. 2013 vyzval žalobcu, aby v lehote 10 dní od doručenia výzvy predložil listinné dôkazy preukazujúce jeho majetkové pomery, vrátane vyplneného tlačiva, ktorého vzor je uverejnený na webovom sídle Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky. Na základe žalobcom predložených dokladov (č. l. 43 - 82) prvostupňový súd potom dospel k záveru, že jeho žiadosť je nedôvodná.

Odvolací súd sa s právnym názorom súdu prvého stupňa, že podmienky, za ktorých môže súd priznať oslobodenie od súdnych poplatkov, nie sú u žalobcu splnené, stotožňuje v plnom rozsahu a na zdôraznenie jeho správnosti dodáva, že splnenie si poplatkovej povinnosti je jednou z procesných podmienok súdneho konania (až na výnimky stanovené zákonom), a teda žalobca musel predpokladať, že s vedením sporu mu vzniknú priebežné náklady, o to viac, že už v minulosti mal so súdnym konaním skúsenosti.

Posúdenie odôvodnenosti žalobcovej žiadosti je v značnej miere ovplyvnené zvláštnym charakterom účastníkov konaní v obchodných veciach a vzťahmi, ktoré sú predmetom týchto konaní. Účasť v súdnych konaniach súvisiacich s podnikaním je súčasťou podnikateľskej činnosti, ktorá so sebou nesie riziko neúspechu v podnikaní a obchodná spoločnosť si prostriedky na krytie výdavkov, ktoré sú s tým spojené, musí vytvoriť z vlastných zdrojov. Pokiaľ by súd akceptoval žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov s odôvodnením, že spoločnosť sa nachádza v zložitej finančnej situácii, znamenalo by to prenesenie časti rizika spojeného s podnikaním z podnikateľa na štát so súčasným zvýhodnením neúspešného podnikateľa oproti podnikateľovi úspešnejšiemu. Žalobcu v predmetnej veci nemožno podrobiť rovnakému kritériu, ako sociálne slabú fyzickú osobu, ktorá nevlastní žiaden majetok väčšieho rozsahu. Osobitne súd poukazuje na základné imanie spoločnosti žalobcu v rozsahu splatenia 2 788 296,- eur. Pomery žalobcu by odôvodňovali oslobodenie od súdnych poplatkov len v prípade, ak by sa dostal do ťaživej finančnej situácie z dôvodu vyššej moci, napr. vzhľadom na nepredvídateľné okolnosti, ktoré nemajú pôvod v podnikaní.

Odvolací súd tiež zdôrazňuje, že odôvodnenie žiadosti obavou, že sa aj v tomto súdnom konaní zopakuje situácia ako v konaní vedenom na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 28 Cbi 134/2001, kedy žalovaná napriek úspechu žalobcu v konaní odmietla zaplatený súdny poplatok uhradiť poukázaním na § 33 ods. 1 písm. b/ ZKV, nemožno považovať za preukázanie pomerov zakladajúcich dôvod pre priznanie práva na oslobodenie od poplatkovej povinnosti.

V neposlednom rade odvolací súd, rovnako ako súd prvého stupňa, prihliadol na výšku súdneho poplatku, ktorý je žalobca povinný za žalobu zaplatiť, a to 99,50 eur vyrubený podľa položky č. 1 písm. b/ Sadzobníka súdnych poplatkov, ktorá nie je pre žalobcu nezvládnuteľná.

Vo vzťahu k splneniu druhej podmienky priznania oslobodenia od súdnych poplatkov, a to, že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva, odvolací súd sa stotožňuje s námietkou žalobcu, že napadnuté uznesenie v tejto časti nespĺňa náležitosti riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia v zmysle § 157 O. s. p., nakoľko z neho skutočne nie je zjavné, na základe akých

úvah dospel súd k záveru o zrejme bezúspešnom uplatňovaní alebo bránení práva. Vzhľadom na skutočnosť, že obidve podmienky priznania oslobodenia od súdnych poplatkov musia byť v každom prípade splnené kumulatívne, nemá táto námietka vplyv na správnosť v posúdení žalobcovej žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov, a to s poukazom na vyhodnotenie majetkových pomerov žalobcu, keďže prvá podmienka v jeho prípade nie je splnená.

S poukazom na všetky vyššie uvedené skutočnosti je rozhodnutie súdu prvého stupňa vecne správne a prvostupňový súd vec správne posúdil aj po právnej stránke. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preto uznesenie súdu prvého stupňa stotožňujúc sa s jeho správnosťou v zmysle § 219 ods. 1, ods. 2 O. s. p. ako vecne správne potvrdil.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.